



Miskolci Törvényszék
10.P.22.249/2017/19. szám



A Miskolci Törvényszék a dr. Muhi Erika (2030 Érd, Kárpitos utca 11. szám alatti székhelyű) ügyvéd által képviselt Európai Roma Jogok Központja Alapítvány (1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1. Greenpoint Irodaház I. emelet székhelyű) felperesnek – dr. Méhes László (9200 Mosonmagyaróvár, Palánk utca 1. 1/14. szám alatti székhelyű) ügyvéd által képviselt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház (3529 Miskolc, Csabai kapu 9-11. szám alatti székhelyű) alperes ellen egyenlő bánásmód megsértésének megállapítása iránt folyamatban lévő perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

A törvényszék megállapítja, hogy az alperes és jogelődje, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház azzal a magatartásával, hogy a Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályon a szülő nő kísérlőjének „alapítványi hozzájárulás” megfizetése ellenében biztosította azt a védőöltözetet (ún. zsilipruha), amelyet a szülőszobában viselni kell – amennyiben ilyen védőöltözetet nem hozott a kísérlő magával –, megsértette az osztályon ellátott szülő nők egyenlő bánásmódjához való személyiségi jogát.

Megállapítja, hogy az alperes és jogelődje, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház a fenti magatartásával közvetett módon megsértette a Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályon ellátott roma nemzetiséghez tartozó szülő nők egyenlő bánásmódhoz való személyiségi jogát.

A törvényszék az alperest annak abbahagyására kötelezi, egyben eltiltja attól, hogy a Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályon térítés ellenében biztosítsa a szülő nők kísérlőjének azt a védőöltözetet (ún. zsilipruha), amelyet a szülőszobában viselni kell.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt 5.000.000,- (Ötmillió) forint közérdekű bírságot.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi azt alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 250.000,- (Kettőszázötvenezer) forint perköltséget.

Megállapítja, hogy 480.000,- (Négyszáznyolcvanezer) forint eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Debreceni Ítéltáblához címzett, de a Miskolci Törvényszéken, elektronikusan előterjesztendő fellebbezésnek van helye.

Tájékoztatja a bíróság a feleket, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, ha a fellebbezés csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel, vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, vagy ha a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

Ez esetekben a fellebbező fél fellebbezésében kérheti a tárgyalás megtartását.

Ugyancsak tárgyaláson kívül bírálja el a fellebbezést a másodfokú bíróság, ha a felek ezt kérték. Tárgyaláson kívül bírálhatja el a másodfokú bíróság a fellebbezést, ha megítélése szerint – tekintettel a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelemben, illetve fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra – az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges.

Tárgyalás tartását a fellebbező fél a fellebbezésében, illetve az ellenfél a csatlakozó fellebbezésének kézhezvételétől számított 8 napon belül, a fellebbező fél ellenfele pedig a fellebbezés kézhezvételétől számított 8 napon belül kérheti.

Az ítéletábra előtti eljárásban a jogi képviselőt kötelező.

I N D O K O L Á S

A törvényszék a peres felek képviselőinek nyilatkozata, a tanúk vallomása és a per teljes iratanyaga alapján az alábbi tényállást állapította meg a perben.

Az alperes jogelődje volt egyrésről a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház, valamint a Miskolci Semmelweis Kórház és Egyetemi Oktatókórház, amely kórházak 2017. április 1. napjától egyesítésre kerültek. A jogelőd Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház (a továbbiakban: megyei kórház) a 3526 Miskolc, Szentpéteri kapu 72-76. szám alatt működik. A megyei kórháznak van Szülészeti- Nőgyógyászati Osztálya is, amely a kórház 2015. évi beszámolója alapján az országban a harmadik legnagyobb ágyszámmal rendelkező intézmény. 2015-ben a kórházban 2158 szülés volt és összesen 2201 gyermek született. Szülészeti ellátás tekintetében a kórháznak úgynevezett területi ellátási kötelezettsége áll fenn közel 160 megyei település vonatkozásában. A területi ellátási kötelezettségbe tartozó városok, községek nagyobb része olyan hátrányos helyzetű település, amelyekben magasan reprezentáltak az alacsony társadalmi státuszú, szegénységben élő emberek, akik között jelentősen felülreprezentáltak a romák.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia jelenleg hatályos – 2014-ben elfogadott, a 2020-ig tartó időszakra vonatkozó, „tartósan rászoruló – szegény családban élő gyermekek – romák” alcímet viselő változatának helyzetelemző része szerint is Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a legmagasabb a roma népesség aránya: a legutóbbi népszámlálási adatok szerint 8,51% az összlakosságon belül. A népszámlálási adatokkal kapcsolatban ugyanakkor a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia rámutat arra, hogy ezek az arányok, ha az említett népességbecslésekből indulnak ki, akár kétszeresek is lehetnek; valamint arra, hogy a területi különbségek kisebb területi egységekben mérve szélsőségesek: számos településen, településcsoportban a lakosság többségét a cigányság alkotja. Továbbá a Stratégia hivatkozik a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által összesített bemutatott adatokra, miszerint Borsod-Abaúj-Zemplén megye jelentős részét olyan kistérségek alkotják, amelyek esetében a roma lakosság aránya meghaladja az országos átlag kétszeresét, valamint jelentős számban vannak olyan települések, amelyekben a roma lakosság

aránya az országos átlag háromszorosánál magasabb. Az Eurostat 2015-re vonatkozó – 2017-ben nyilvánosságra hozott – adatai szerint az Észak-magyarországi régió, amelyhez Borsod-Abaúj-Zemplén megye is tartozik, egyike az Európai Unió egyik legszegényebb, gazdaságilag legkevésbé fejlett régióinak. A Stratégia hangsúlyozza, hogy a roma nők más nőkkel és még a roma férfiakkal szemben is hátrányosabb helyzetben vannak: a roma nőkkel szembeni nemi alapú diszkrimináció származási alapú diszkriminációvá is tetéződik.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 11. § (4) bekezdése rendelkezik akként, hogy a kiskorúnak joga, hogy mellette tartózkodjon a szülője, törvényes képviselője, illetőleg az általa vagy törvényes képviselője által megjelölt személy. Az Eütv. 11. § (5) bekezdése pedig kimondja, hogy a szülő nő joga, hogy az általa megjelölt nagykorú személy folyamatosan a vajúdás és a szülés alatt vele lehessen.

A megyei kórház és az alperes 2017. szeptember 1. napján hatályba lépett munkautasításig az Eütv. hivatkozott 11. § (5) bekezdése szerinti lehetőséget, amely alapján a szülő nőnek joga van ahhoz, hogy a vajúdás és a szülés alatt folyamatosan egy kísérő vele lehessen, biztosította, azonban a kísérőknek a kórház rendelkezése szerint viselniük kell, kellett egy higiénias felszerelést, egy úgynevezett zsilipruhát, amely egy egyszer használatos sapkából, maszkból, felsőrészből, nadrágból és lábzsákból áll (védőöltözet). A higiénias felszerelést már 2014. évet megelőzően a 2017. szeptember 1. napján hatályba lépett utasításig is megvásárolhatták a kísérők gyógyszerárba és magukkal vihették a szülőszobára. Amennyiben nem vittek magukkal védőöltözetet, az alperes, illetve a megyei kórház biztosította részükre 2.000,- – 3.000,- forint „alapítványi hozzájárulás” ellenében. A védőöltözetet a szülésznők bocsátották a kísérők rendelkezésére, majd az „alapítványi hozzájárulás” átadását követően arról nyugtát adtak ki. Védőöltözet nélkül nem lehet bemenni a szülőszobába.

2007. szeptember 1. napján munkautasítás lépett hatályba az alperesnél, amely az együtt szülés szettkezelésével kapcsolatos eljárási rendet szabályozza. A munkautasítás célja, hogy az apák, hozzátartozók jelenlétében levezetett szülések, műtéti beavatkozások higiénias feltételeit biztosítsa. A munkautasítás érvényességi területe az alperes Szülészeti és Nőgyógyászati Osztálya, a munkautasítás alkalmazásának kezdete 2017. szeptember 1. napja. A fogalommeghatározások között szerepel egyebek mellett a higiénias szett megnevezés, amely a munkautasítás szerint a szülésnél vagy a császármetszésnél jelenlévők egyszer használatos öltözéke, amely áll: sapkából, maszkból, felsőruházatból, nadrágból és lábzsákból (úgynevezett kispapa szett). A beszerzés tekintetében a munkautasítás akként rendelkezik, hogy a higiénias szettet a kórház raktára szerzi be, ahonnan az osztály rendszeresen igényli a szükséges mennyiségeket. A pénzkezelés tekintetében pedig rögzítésre került, hogy az osztályon átadott higiénias szett ára 2.500,- forint/csomag, amely összegek kezelését a 2017. április 1. napjától érvényes pénzkezelési szabályzat alapján végzik.

A munkautasítás leírásában foglaltak szerint az osztályok a raktárból minden hónap 20-ig megigénylik a következő hónapra szükséges mennyiséget (gazdasági ügyintézők). Kívülről hozott szett az intézetben nem alkalmazható. A higiénias szett 2.500,- forintos térítési díját a szülésznő átveszi az zárt helyen tartott, szigorú számadású nyomtatványon (nyugtatómb), az átvett összegeket pénzkasszában (mobil vagy nem mozgatható) tárolják.

Bár a munkautasítás az okiratok szerint 2017. szeptember 1. napján lépett hatályba, 2018. január 1. napjáig a korábban kialakult szokásnak megfelelően lehetőség nyílt a védőöltözetet a kísérőknek a szülőszobára magukkal hozni. Amennyiben erre nem került sor, az alperes biztosította ellenérték

fejében a védőöltözetet. A munkautasítás tényleges alkalmazására 2018. január 1. napjától került sor.

o o o o o o o

A felperes az alperessel szemben előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján, hogy az alperes azzal az intézkedésével, melyben előírta, hogy a Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályán a szülő nő kísérlőjének korábban 3.000,- forint, jelenleg 5.000,- forint alapítványi hozzájárulás megfizetése ellenében biztosítják azt a higiénias felszerelést (úgynevezett zsilipruhát), amelyet a kórház szabályzata szerint a szülőszobában a hozzátartozónak viselnie kell – amennyiben ilyen felszerelést az illető személy nem hozott magával –, megsértette az osztályon ellátott szülő nők Ptk. 76. §-ában szabályozott egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy nem vagyoni helyzetük, társadalmi származásuk és anyaságuk (terhességük) miatt közvetlen hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket. Kérte annak megállapítását, hogy az alperes ezen rendelkezésével a Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályon ellátott roma nemzetiséghez való tartozású szülő nők egyenlő bánásmódhoz való jogát közvetett módon megsértette. Kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperest a jogsértés abbahagyására, kérte a további jogsértéstől való eltiltást, valamint azt, hogy kötelezze az alperest 8.000.000,- forint összegű közérdekű bírság megfizetésére.

A felperes kereseti tényelődása szerint az alperes jogelődje volt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház, valamint a Miskolci Semmelweis Kórház és Egyetemi Oktatókórház, amely kórházak 2017. április 1. napján egyesítésre kerültek. A felperes rögzítette, hogy 2015. évben hány darab szülés és gyermekszületés volt a kórházban, illetve részletesen, okiratokkal alátámasztottan bemutatta, hogy milyen ellátási körzet tartozik az alpereshez és a keresetlevél mellékletéhez becsatolt Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia jelenleg hatályos rendelkezései alapján bemutatta, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében hogyan alakul a hátrányos helyzetben élő és a roma lakosság aránya. Hivatkozott az Eurostat nyilvánosságra hozott adataira is, amely szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megye az Európai Unió egyik legszegényebb, gazdaságilag legkevésebb fejlettségű régióihoz tartozik.

A felperes utalt az Eütv. 11. § (4) és (5) bekezdésében írtakra és ez alapján kifejtette, hogy az alperes és jogelődje a megyei kórház az együtt szülést akként biztosította 2017. szeptember 1. napján hatályba lépett munkautasításig, hogy abban az esetben, ha a kísérlők nem hoztak magukkal védőöltözetet, csak a kórház alapítványa által biztosított korábban 3.000,- forint, majd a keresetlevél benyújtásának időpontjában már 5.000,- forint térítés ellenében biztosított védőöltözetben mehettek be a kísérlők a szülőszobára. A felperesi tényelődás szerint abban az esetben, hogyha valaki nem hozott magával védőöltözetet és nem tudta megfizetni a kórház által biztosított szettet, a hozzátartozó nem mehetett be a szülőszobára.

A felperes kereseti tényelődása körében előadta azt is, hogy már 2013-ban megkeresés érkezett a megyei kórházhoz a sokak által vitatott gyakorlatuk miatt, ezzel kapcsolatban internetes cikk is megjelent. Emellett előadása szerint a miskolci székhelyű Regina Alapítvány a terepmunkája során 2016-ban szerzett tudomást arról, hogy a borsodi kórházban sokan, legfőképpen a roma nők kísérlő nélkül kénytelenek szülni, mert nem tudják megfizetni a védőruhát. Erre tekintettel kampányt indítottak és ennek eredményeként a Miskolc környéki azon településeken, ahol nagy számban élnek roma nők védőöltözetet osztottak ki számukra.

A felperes állította, hogy az alperes és jogelődje, a megyei kórház ezen magatartásával megsértette az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. és 9. §-ában foglaltakat. Felhívta az Ebktv. 4. §-át, valamint 25. § (1) bekezdésében írtakat, s ezek alapján kifejtette, hogy a törvényt alkalmazni kell az alperesnek is. Kiemelte, hogy az Ebktv. 8. §-ában írtak szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott és alkalmaz jelenleg is az alperes, vagyoni helyzet, társadalmi származás és az anyaság (terhesség), mint védett tulajdonság alapján.

A keresetlevél mellékletéhez becsatolt okiratokra hivatkozással állította, hogy az alperes magatartása megvalósítja az Ebktv. 9. §-ában rögzített közvetett hátrányos megkülönböztetést is nemzetiséghez való tartozás alapján. Ebben a körben azt adta elő, hogy a közvetlen hátrányos megkülönböztetéssel érintett vagyoni helyzet, társadalmi származás és anyaság, mint védett tulajdonság alapján elhatárolható és körülírható csoporton belül felülreprezentáltak a roma nők, így velük szemben a hátrányos megkülönböztetés a nemzetiséghez való tartozásuk miatt közvetett módon is megvalósul.

A felperes a perindítási jogát az Ebktv. 18. § (3) bekezdésében és 19. § (1) bekezdésében írtakra alapította.

A felperes a kereseti kérelmét az eljárás során fenntartotta, a 17. sorszám alatti jegyzőkönyvbe foglaltan akként pontosította, hogy a jogsértéstől eltiltást a megváltozott körülményekre tekintettel akként kéri a bíróságtól, hogy arra kötelezze az alperest, hogy térítésmentesen biztosítsa a védőöltözetet.

o o o o o o o

Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte. Érdemi védekezése szerint először is az Eütv. 11. § (5) bekezdése csak egy jogot biztosít arra, hogy a szülő nővel az általa megjelölt nagykorú személy a vajúdas és a szülés alatt folyamatosan vele lehessen, tehát nem feltétlen szabály az együtt szülés. Azonban az alperes maga is előadta, hogy elsősorban a fiatal roma szülő nők esetében, de minden más esetben is, az intézet is támogatta az együtt szülést, hiszen a közeli hozzátartozó alkalmas személy a szülő nő megnyugtatóására, és ez nagy mértékben segíti a szülést levezető egészségügyi dolgozók munkáját.

Vitatta azonban azon tényt, hogy a 2017. szeptember 1. napján hatályba lépett munkautasításig előfordult volna olyan eset, hogy egy szülő nővel a vajúdas és a szülés alkalmával azért nem lehetett kísérő a szülőszobán, mert nem tudta megvásárolni a védőöltözetet. Mindenekelőtt kiemelte, hogy 2017. szeptember 1. napjáig lehetőség volt arra, hogy a hozzátartozó gyógyszerertárban megvásárolható védőöltözetet hozzon magával. A munkautasítás hatálybalépését követően azonban már erre kétségtávan nincs lehetőség, de korábban sem fordulhatott elő, hogy egy szülő nővel azért ne lehessen bent kísérő a szülőszobán, mert nem hozott magával védőöltözetet. Ebben az esetben az alperes mindig biztosította a védőöltözetet és a szülésznők a védőöltözet átadásával olyan tájékoztatást adtak, hogy alapítványi támogatást köszönettel elfogad az intézet, de ez nem volt feltétele a védőöltözet átadásának.

Azt, hogy milyen összegű felajánlásokra került sor, az alperes tényszerűen megmondani nem tudta, ugyanis ez az összeg különböző volt, 1.000 – 2.000,- forinttól 5.000,- forintig is terjedt. Állította, hogy minden esetben nyugta került kiállításra, azonban ezt az eljárásban csatolni nem tudták, arra

hivatkoztak, hogy ezt meghaladóan számtalan olyan eset van, amikor védőöltözetet kell az intézetnek biztosítani és nem különítik el az egyes célból átadott védőöltözetre tekintettel nyújtott alapítványi hozzájárulásról kiállított nyugtákat.

Hivatkozott továbbá az alperes arra is, hogy az egyenlő bánásmód megsértésére azért sem kerülhetett sor, mert hátrányos megkülönböztetést senkivel szemben nem alkalmaztak, ugyanazokat a követelményeket és feltételt szabták minden szülő nővel, illetve kísérelővel szemben függetlenül a vagyoni helyzetére, avagy nemzetiségi csoporthoz tartozásukra.

A felperes keresete az alábbiak szerint túlnyomó részben alapos.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése kimondja, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a rögzíti, hogy a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

Az Ebktv. 8. §-a határozza meg az úgynevezett védett tulajdonságokat, amelyek között szerepel többek között a nemzetiséghez való tartozás (e), anyaság (terhesség (l)), társadalmi származás (p)) és vagyoni helyzet (q)).

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. számú melléklete értelmében Magyarországon összesen 13 nemzetiséget különböztetünk meg, köztük a roma nemzetiséget.

Az Ebktv. 8. §-a alapján közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt tulajdonsága, így többek között anyasága (terhessége) társadalmi származása és vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Az Ebktv. 9. §-a értelmében közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

A perben az alperes nem vitatta a felperes perindítási jogosultságát, nem vitatta azt, hogy az Ebktv. hatálya alá tartozik, nem állította, hogy az egyenlő bánásmód követelményét nem kellene megtartania és nem vitatta a felperes azon okiratokkal alátámasztott tényelődését sem, amely a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő emberek vagyoni helyzetére vonatkozott, illetve amely a megye roma lakosságára vonatkozó adatokat tartalmazta. A perben az alperes azt állította, hogy az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette meg, a felperes által felhívott okokból sem közvetlen, sem közvetett diszkrimináció alkalmazására nem került sor.

A törvényszék hangsúlyozza, hogy az Ebktv. rendelkezései értelmében a felperesnek csak valószínűsítési kötelezettsége állt fenn, a jogszabály rendelkezése folytán a bizonyítási teher

megfordul és az alperesnek kellett kimentenie magát a felperes által állított tények alól. A törvényszék hangsúlyozza, hogy a felperes eleget tett azon valószínűsítési kötelezettségének, amely értelmében az alperes és jogelődje, a megyei kórház hátrányos megkülönböztetést alkalmazott a Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályon ellátott szülő nőkkel szemben vagyoni helyzetük, társadalmi származásuk és anyaságuk, mint védett tulajdonságukra tekintettel közvetlenül, valamint közvetett hátrányos megkülönböztetést a roma nemzetiséghez tartozó szülő nőkkel szemben. A törvényszék ezzel összefüggésben kiemeli, hogy a felperes tényelődását támasztja alá a keresetlevél mellékletéhez becsatolt, 2013-ban készült internetes cikk, továbbá a Regina Alapítvány által készített kérdőívek is.

Ezt meghaladóan bár bizonyítási kötelezettsége a felperesnek nem volt, tanúként hallgatta meg a törvényszék a felperes indítványát: és akik vallomásukkal alátámasztották azt a tényt, hogy abban az esetben, ha a szülő nő hozzátartozója nem hozott magával védőöltözetet, az alperes csak térítés ellenében biztosított részükre zsilipruhát. A törvényszék megjegyzi, hogy tett olyan nyilatkozatot, hogy még pénzfizetés ellenében sem biztosította az intézet az együtt szülést – megítélése szerint a roma származásra tekintettel –, azonban a törvényszék ebben a körbe további bizonyítást nem folytatott, ugyanis a felperes maga sem állította azt, hogy az alperes ne biztosítaná az együtt szülést a romák esetében abban az esetben sem, hogyha alapítványi hozzájárulást fizettek a védőöltözetért.

Ezzel szemben az alperest terhelte a bizonyítás a tekintetben, hogy hátrányos megkülönböztetésre sem közvetlenül, sem közvetve nem került sor; ezen bizonyítási kötelezettségének azonban az alperes nem tudott eleget tenni.

A törvényszék mindenekelőtt megjegyzi, hogy nem foghat helyt az alperes azon védekezése, hogy az Eütv. 11. § (5) bekezdésében foglaltak csak jogot teremtenek az együtt szülésre és az nem kötelező az alperesre nézve. Ezzel összefüggésben a törvényszék azt emeli ki, hogy a jogalkotó kifejezett szándéka volt, hogy az egészségügyi intézményeknek meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a szülő nővel a vajúdas és a szülés folyamata alatt a szülőszobában egy kísérő lehessen, s amennyiben a szülő nő ezzel a jogával élni kíván, azt a jogot részére biztosítani kell. Az alperes három tanú meghallgatására tett indítványt. köztük , I

és } személyében. Kétségtelen, hogy mind a három tanú egybehangzóan állította, hogy a 2017. szeptember 1. napján hatályba nem lépő, de ténylegesen csak 2018. január 1. napjától alkalmazandó munkautasításig az volt a kialakult és írásba nem foglalt eljárási rend, hogy abban az esetben, ha a szülő nővel a szülőszobában kísérő szeretne bent lenni és nem hozott magával védőöltözetet, térítésmentesen biztosította az intézet azzal, hogy a szülésznők a védőöltözet átadásával egyidejűleg tájékoztatták a kísérőt, hogy szívesen veszi az alapítvány a hozzájárulást. Határozottan tagadták, hogy tudomásuk szerint egyetlen egy esetben is sor került volna arra, hogy valaki azért ne tudjon bemenni a szülőszobára, mert nem adott alapítványi hozzájárulást. Állították, hogy az alapítványi hozzájárulásról minden esetben nyugta került átadásra.

A törvényszék ezzel összefüggésben azt emeli ki, hogy a tanúvallomásokból is megállapítható volt, hogy a szülésznőknek tájékoztatási kötelezettségük volt a védőöltözet átadásával egyidejűleg a tekintetben, hogy szívesen fogadja az alapítvány a vagyoni hozzájárulást. Azonban az alperes nem ajánlott fel olyan bizonyítást, amelyből konkrétan megállapítható lett volna, hogy ténylegesen ezek a tájékoztatások a szülésznők részéről hogyan valósultak meg a védőöltözet átadásával egyidejűleg, hogyan értelmezték azt a kísérők. Az alperes egyetlen egy olyan tanút sem jelentett be, aki

tényszerűen az alperesi védekezést alá tudta volna támasztani és határozott nyilatkozatot tett volna a vonatkozásban, hogy mint kísérő annak ellenére volt benn a szülészobán, hogy az alperes vagy jogelődje, a megyei kórház biztosította a védőöltözetet anélkül, hogy alapítványi hozzájárulást kellett volna fizetni. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyanakkor azt nem lehetett megállapítani, hogy a munkautasítást megelőzően 5.000,- forint lett volna már ez az alapítványi hozzájárulás összege, a peradatok szerint a felperes által becsatolt okiratok, kérdőívek, illetve a felperes által meghallgatni indítványozott tanúk is 2-3 ezer forint összegű térítésről számoltak be. Jelenleg azonban már egyértelmű, hogy 2.500,- forint térítés ellenében biztosítja az alperes a védőöltözetet.

A törvényszék megítélése szerint szintén nem foghat helyt az alperes azon védekezése, hogy azért nem valósított meg közvetlen hátrányos megkülönböztetést, mert ugyanazokat a feltételeket biztosította az osztályon ellátott valamennyi szülő nő számára. A felperes helyes hivatkozása szerint épp ezzel a magatartásával részesítette hátrányos megkülönböztetésben elsősorban a szegénységben, mély szegénységben élő szülő nőket, akiknek a törvényben biztosított jogát korlátozta. Ezek a szegénységben, mély szegénységben élő szülő nők a megyén belül is egy jól körülhatárolható társadalmi csoportot alkotnak, így a vagyoni helyzetükre tekintettel kedvezőtlenebb bánásmódban részesülnek, mint amelyben más társadalmi csoport, a nem szegénységben, mély szegénységben élő nők.

A törvényszék osztja azt a felperesi álláspontot, hogy csak abban az esetben nem valósított volna meg hátrányos megkülönböztetést az alperes és a megyei kórház, ha a védőöltözetet térítésmentesen biztosította volna, illetve biztosítaná, nem korlátozva ezáltal a törvényben biztosított jogot.

Helyesen hivatkozik a felperes akkor is, hogy az anyaság, a terhesség, mint védett tulajdonságra tekintettel is hátrányos megkülönböztetést alkalmaz az alperes. Az anyaság, terhesség tekintetében az alperes ugyanis úgy hozza hátrányos helyzetbe a szülő nőket, hogy ugyanúgy kezeli őket, mint bármely más, a kórházban ellátott beteget. A betegek nem vitatottan kiszolgáltatott helyzetben vannak és a felperes helyes hivatkozása szerint a szülés egy élettani folyamat, nem egy patológus esemény, amely pszichés és szociális történés is egyben. Erre tekintettel garantálja a jogalkotó azt a jogot, hogy a vajúdnő mellett az általa megjelölt nagykorú személy folyamatosan vele lehessen. Értelemszerűen ez más betegeknél nem biztosítható, mint ahogyan más beavatkozás alkalmával sem lehet jelen még megfelelő védőöltözetben sem kísérő a beteggel. Ezzel szemben az alperes figyelmen kívül hagyta a szülő nők jogszabályban biztosított jogát és ugyanúgy kezeli, mint bármely más beteget, ez pedig a felperes helyes hivatkozása szerint már önmagában alkalmas az egyenlő bánásmód sérelmére.

Az e körben kialakult egységes bírósági gyakorlatot tükrözi a felperes keresetlevelének mellékletéhez becsatolt Emberi Jogok Európai Bíróságának döntése, amely szerint az egyenlő bánásmód sérelme nem csak akkor áll fenn, ha összehasonlítható helyzetben lévő személyeket vagy csoportokat védett tulajdonságuk miatt hátrányosabb helyzetbe hoz, hanem akkor is fennáll, ha különböző, lényegesen eltérő tulajdonságú személyeket vagy csoportokat azonosként kezel.

Minden tekintetben osztja a törvényszék a felperes azon álláspontját is, hogy közvetett hátrányos megkülönböztetést is megvalósított, illetve megvalósít az alperes a roma nemzetiséghez tartozó szülő nők esetében. A keresetlevél mellékletéhez becsatolt Stratégiából egyértelműen megállapítható és ezt az alperes sem vitatta, köztudomású ténynek is tekintendő egyébként, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében nagy számban vannak jelen a roma nemzetiséghez tartozók. A

becsatolt stratégiából az is megállapítható, hogy a roma nemzetiséghez tartozó emberek meghatározó részben szegénységben, mély szegénységben élnek; egyébként ezt

tanú is alátámasztotta vallomásával. Akkor, amikor hátrányos megkülönböztetést alkalmaz az alperes vagyoni helyzetre, társadalmi származásra tekintettel, akkor az Ebktv. 9. §-ában rögzítettek szerint az is megállapítható, hogy ezen mély szegénységben élő társadalmi csoporton belül lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányosabb helyzetbe a roma nőket, ugyanis az említett társadalmi csoporton belül felülreprezentáltak a romák.

A Ptk. 84. § (1) bekezdése a) pontja kimondja, hogy akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, míg a b) pont alapján követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől.

A Ptk. 84. § (2) bekezdése kimondja, ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a felróható magatartás súlyosságával, a bíróság a jogsértőre közérdekű célra fordítható bírságot is kiszabhat.

A törvényszék az ítéletének indoklásában részletesen kifejtettek szerint úgy ítélte meg, hogy az alperes nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének és nem bizonyította azt, hogy nem alkalmaz közvetlen hátrányos megkülönböztetést az osztályon kezelt szülő nőkkel szemben vagyoni helyzetükre, társadalmi származásukra és anyaságukra tekintettel, továbbá közvetett hátrányos megkülönböztetést a nemzetiséghez való tartozásuk alapján azzal, hogy az alperes és jogelődje alapítványi hozzájárulás megfizetése ellenében biztosította azt a védőöltözetet, amelyet a szülőszobában viselni kellett, amennyiben ilyen védőöltözetet nem hozott a kísérő magával. Ezért a felperes kereseti kérelmével egyezően a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét mind a közvetlen, mind a közvetett hátrányos megkülönböztetés tekintetében.

Tény, hogy az eltelt időben ez a gyakorlat megváltozott, most már írásba foglalt munkautasítás szerint kell eljárni az alperesnek, következésképpen a jogsértés, amely abban nyilvánul meg, hogy térítés ellenében biztosítják a védőöltözetet, továbbra is fennáll. Erre tekintettel a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontja alapján a jogsértő magatartás abbahagyására kötelezte a törvényszék az alperest és arra tekintettel, hogy az írásba foglalt munkautasítás továbbra is hatályban van, ezért eltiltotta ezen jogellenes magatartás gyakorlásától az alperest; vagyis attól, hogy térítés ellenében biztosítsa a kísérőknek a védőöltözetet.

A törvényszék alaposnak ítélte meg a közérdekű bírság iránti kérelmét is a felperesnek, ugyanakkor azt összecszerűségében eltúlzottnak találta. A jelen per közérdekű pernek minősül, így nincs lehetősége arra, hogy kártérítés megfizetésére kérje kötelezni az alperest. A felperes oldalán nincs olyan kár, amelynek megtérítésére tehát az alperes kötelezhető lenne, a kárt a felperes által képviselt csoport szenvedte el azáltal, hogy kísérőik nem mehetnek be a szülőszobára a vajúdas, illetve a szülés alkalmával. A felperes 14. sorszáma alatt az iratokhoz csatolt eseti ügyben hozott határozatában megnyilvánuló bírósági gyakorlat kétségtől az, hogy ilyen esetben a képviselt csoport által elszenvedett kár részleges kompenzálására szolgál a közérdekű bírság. A peradatokból egyértelműen megállapítható, hogy évek óta áll fenn a jogellenes állapot, továbbá a törvényszék megítélése szerint kifejezett társadalmi érdek fűződik az Eütv. 11. § (5) bekezdésében biztosított jog gyakorlásához. A kártérítés szabályait figyelembe véve elmondható, hogy az alperes és jogelődje, a megyei kórház kifejezetten előidézte magatartásával a jogsérelmet, mindezekre figyelemmel a közérdekű bírságot a törvényszék indokoltnak találta. Az összecszerűség vonatkozásában

ugyanakkor kiemeli, hogy a keresetlevélben foglaltak szerint is a felperes a 8.000.000,- forint összeg meghatározása során arra volt figyelemmel, hogy az évente körülbelül 2200 szülésnél, hogyha a szülések felénél szeretne a kísérő jelen lenni, akkor körülbelül 1100 esetben kellett kifizetni 3.000,- forintos, illetve 5.000,- forintos védőruhát. Így az elmúlt két év alapulvételével határozta meg a 8.000.000,- forintot. A törvényszék ítéletében már utalt arra, hogy az 5.000,- forint összegű térítés nem hogy nem nyert bizonyítást a perben, de erre lényegében adat sem merült fel. Így az eset összes körülményére tekintettel 5.000.000,- forintban látta indokoltnak megállapítani a közérdekű bírságot, amely szükséges és egyben elégséges mérték arra, hogy az objektív jogkövetkezmények alkalmazásán túl az alperes felhagyjon a jogsértő magatartásával. Ezt meghaladóan a törvényszék a felperes keresetét elutasította.

o o o o o o o

A törvényszék a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 81. § (2) bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről, így az 5.000.000,- forint marasztalási összeg után kötelezte az alperest a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján 250.000,- forint perköltség felperes részére történő megfizetésére.

Az eljárási illeték az Illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján 480.000,- forint. Tekintettel arra, hogy mind a felperes, mind az alperes személyes illetékmentességben részesült, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. és 14. §-a alapján a feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli.

A törvényszék a közérdekű bírság és a perköltség megfizetésére nyitva álló teljesítési határidőt 1952. évi Pp. 217. § (1) bekezdésében írtak alapján rögzítette.

Az ítélet elleni fellebbezési jog az 1952. évi Pp. 233. § (1) bekezdésén írtakon alapszik.

M i s k o l c, 2018. október 15.

dr. Szrogh Csaba sk.
b í r ó